

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny klasa 8

	Wymagania podstawowe		Wymagania ponadpodstawowe		
Zagadnienia	Wymagania ocena dopuszczająca Uczeń potrafi:	Wymagania ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Kształcenie literackie Ikulturowe: wiersz	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić treść wiersza • określić rodzaj literacki • wskazać podmiot liryczny • określić rodzaj liryki • wyjaśnić pojęcia: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfraza, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa, alegoria</i> • omówić przynależność gatunkową utworów • wskazać adresata lirycznego, bohaterów wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję zwrotów do adresata • opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny, nazwać emocje towarzyszące podmiotowi lirycznemu, określić jego stosunek do adresata lirycznego, sytuacji • wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować bohaterów • wyjaśnić znaczenie sentencji • wyjaśnić prawdy życiowe zawarte w utworach • określić funkcję adresata • określić miejsce, w którym ujawnia się podmiot liryczny • wskazać środki stylistyczne, związki frazeologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy tworzące atmosferę, budujące nastrój • omówić funkcję skontrastowania np. dwóch przestrzeni, bohaterów itp. • zinterpretować zabiegi stylistyczne zastosowane w wierszu, określić funkcję słownictwa • omówić funkcję użycia regionalizmów w piosence, paradoksu we fraszce • zinterpretować tytuł • wskazać nawiązania np. biblijne, omówić kontekst np. historyczny utworu • postawić tezę interpretacyjną • określić przyczyny emocji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę wiersza, przesłanie utworu • przedstawić swoje spostrzeżenia dotyczące danej sytuacji lirycznej • zinterpretować istotne elementy wiersza, np. zakończenie, sposób ukazania przemijania, puentę • odnieść wymowę wiersza do rzeczywistości codziennej • odnieść uniwersalne prawdy zawarte w aforyzmach i fraszkach do swojego doświadczenia • omówić funkcję refrenu i anafory • dokonać interpretacji tworząc własną wypowiedź, np. sformułować katalog zasad, którymi powinien się kierować człowiek • podjąć dyskusję na temat poruszanych problemów, np. historycznego i współczesnego 	<p>wykazuje umiejętność operowania kontekstem, twórczego przetworzenia poruszanych w utworze kwestii, przekładu intersemiotycznego, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na wskazany temat • odnaleźć odzwierciedlenie poruszanych zagadnień w wybranym tekście kultury i omówić dostrzeżony związek • omówić kontekst historyczny utworu • stworzyć prezentację tematyczną • przytoczyć i omówić wybrany tekst kultury poruszający temat małej ojczyzny • omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury

				rozumienia słowa <i>patriotyzm</i> , potrzeby zachowania tożsamości narodowej	
Kształcenie literackie i kulturowe: proza i gatunki mieszane	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie • zrelacjonować treść utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu, reportaż, alianci, idealizm, superbohater, antyutopia, alegoria, utopia, science fiction</i> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić czas i przestrzeń akcji • wyjaśnić pojęcia: <i>faszizm, rasizm, obóz koncentracyjny, okupacja, Szare Szeregi, sabotaż, dywersja, literatura faktumotywu, przypowieść, powieść historyczna, powiastka filozoficzna, epepeja, inwokacja, szlachta, dworek szlachecki, komizm, ironia, pierwsi chrześcijanie, Cesarstwo Rzymskie, zabory, rusyfikacja</i> • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty • scharakteryzować bohaterów całego lub fragmentów utworu • opisać relacje pomiędzy bohaterami, określić stany emocjonalne bohaterów • omówić znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy utworu, omówić świat przedstawiony • określić temat przewodni utworu • wypowiedzieć się na temat utworu i zawartych w nim zagadnień, wyjaśnić zasady rządzące światem przedstawionym • wyjaśnić specyfikę języka utworu, np. użytych w tekście frazeologizmów • wymienić cechy gatunkowe utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób prezentacji wybranego elementu utworu, porównać wybrane elementy świata przedstawionego • wyliczyć i omówić problemy, z którymi zetknął się bohater • wyjaśnić motywy postępowania, konsekwencje decyzji bohatera, wskazać jego najważniejsze cechy • wyjaśnić przyczynę reakcji bohatera w wybranych sytuacjach, • omówić stosunek bohatera do rzeczywistości • zinterpretować zachowanie bohatera, ocenić go • omówić relacje łączące bohaterów • omówić stosunek autora tekstu do opisywanego bohatera • wskazać cechy gatunkowe utworu, wypowiedzieć się na temat stylu utworu • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<p>posiada umiejętność poprawnego zinterpretowania wymaganego materiału, właściwej argumentacji, uogólniania, podsumowania i porównania, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić punkt widzenia narratora na poruszany w utworze temat • zinterpretować puentę, tytuł, wymowę utworu • wskazać charakterystyczne cechy języka utworu, wyjaśnić ich znaczenie i określić ich funkcje w tekście • wskazać stereotypy przedstawione w utworze • przedstawić zdobyte za pomocą różnych źródeł informacje na temat poruszany w tekście • podjąć dyskusję na temat poruszanych problemów, np. historycznego i współczesnego rozumienia słowa <i>patriotyzm</i>, potrzeby zachowania tożsamości narodowej • wyjaśnić symboliczne znaczenie elementów utworu, omówić przenośnie, uniwersalną wymowę utworu 	<p>potrafi wykorzystywać bogate konteksty, formułować i rozwijać problem badawczy, tworzyć własne teksty rozwijające poruszane tematy, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację nawiązującą do poruszanych zagadnień • podjąć dyskusję na temat rzetelnych źródeł informacji lub zagadnień poruszanych w tekście • przedstawić inny tekst kultury podejmujący temat • na podstawie dowolnych źródeł opracować kontekst historyczny utworu • odnaleźć konteksty i nawiązania w innych tekstach kultury • omówić wybraną adaptację

				<ul style="list-style-type: none"> • umieścić utwór w kontekście, np. historycznym, biograficznym 	
Kształcenie literackie i kulturowe: wywiad, gatunki publicystyczne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>wywiad, artykuł, felieton</i> zreferować treść • omówić przynależność tekstu do gatunku prasowego • wymienić gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • podzielić wypowiedzi pisemne na kategorie • rozpoznać gatunki wypowiedzi prasowej • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii piśmiennictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować wywiad pod kątem sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę • omówić język prasy • wymienić cechy dobrego tekstu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć elementy omówione w wywiadzie w rzeczywistości codziennej • zanalizować tekst prasowy według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wad i zalet publikacji drukowanych oraz elektronicznych
Kształcenie literackie i kulturowe: komiks	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić język komiksu • przedstawić różnice pomiędzy komiksem amerykańskim a komiksem europejskim 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany komiks i ocenić go według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać wybrane komiksy i ocenić je według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć projekt komiksu • przedstawić film inspirowany komiksem i omówić jego specyfikę
Kształcenie literackie i kulturowe: film	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze momenty w historii kina • wyjaśnić pojęcia: <i>kadr, plan filmowy, ujęcie, scena, montaż, scenariusz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady filmów należących do poszczególnych gatunków filmowych • omówić kompozycję kadru 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w wybranych filmach cechy klasyfikujące je do poszczególnych gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować język filmu w wybranym dziele • ocenić wybrane dzieło filmowe według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat wybranej postaci związanej z filmem • stworzyć scenariusz filmowy spełniający wymogi wybranej konwencji gatunkowej
Kształcenie literackie i kulturowe: dzieło sztuki (obraz, fotografia, grafika, rzeźba)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić barwy użyte przez malarza • opisać, co zostało przedstawione na obrazie, zdjęciu • wyjaśnić pojęcia: <i>wzorzec, kompozycja fotografii, sztuka współczesna</i> • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii fotografii • wymienić rodzaje fotografii • wyjaśnić pojęcia: <i>mural, street art</i> • opisać mural 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie zastosowanych przez malarza proporcji • omówić kompozycję dzieła • opisać krajobraz, omówić kompozycję obrazu • wskazać przykłady fotografii należących do danych kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie barw • zinterpretować sposób przedstawienia bohatera • wskazać elementy, które zostały wyeksponowane na zdjęciu • ocenić wybraną fotografię według podanych kryteriów • wypowiedzieć się na temat roli światła w fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować sposób ukazania tematu na obrazie • wyrazić swoją opinię na temat obrazu • wyjaśnić wymowę obrazu • wypowiedzieć swoją opinię na temat fotografii i uzasadnić ją • zanalizować wybraną fotografię • wypowiedzieć się na temat specyfiki sztuki współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obraz z innymi tekstami kultury przedstawiającymi temat • omówić wybrany obraz • przygotować prezentację na temat np. twórczości Warhola • zanalizować wybraną fotografię artystyczną • omówić wybrany przykład streetartu
Kształcenie literackie i kulturowe: internet,	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczynę popularności konkretnych 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany blog 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobów chronienia

telewizja	<ul style="list-style-type: none"> wymienić gatunki wypowiedzi internetowych wyjaśnić pojęcia związane z rzeczywistością internetu zrelacjonować etapy rozwoju telewizji wskazać momenty przełomowe w rozwoju telewizji podać przykłady gatunków telewizyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować wybrane programy telewizyjne 	<p>serwisów internetowych</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować język wypowiedzi internetowych omówić specyfikę języka przekazu telewizyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać korzyści i zagrożenia związane z internetem ocenić wypowiedź internetową według podanych kryteriów ocenić wybrany program telewizyjny według podanych kryteriów porównać różne przykłady tego samego gatunku telewizyjnego 	<p>prywatności w internecie</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić swoje wyobrażenia na temat przyszłości internetu wypowiedzieć się na temat roli telewizji w życiu swoich rówieśników podjąć dyskusję na temat jakości i funkcji reklam telewizyjnych przygotować prezentację na temat swojego ulubionego serialu
Kształcenie literackie i kulturowe: muzyka	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować rozwój muzyki na poszczególnych etapach historii kultury wymienić elementy języka muzyki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje muzyki rozrywkowej 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę muzyki w wybranym filmie ocenić utwór muzyczny na podstawie podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> zastosować elementy języka muzyki do analizy wybranego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć prezentację na temat ulubionej muzyki bądź gatunku muzyki stworzyć prezentację na temat muzyki etnicznej charakterystycznej dla swojego regionu
Kształcenie literackie i kulturowe: twórca i jego czasy	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>renesans, humanizm</i> wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego wyjaśnić pojęcia: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza wyjaśnić pojęcia: <i>harcerstwo, literatura podziemna</i> wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> wymienić najważniejsze etapy życia Henryka Sienkiewicza wyjaśnić pojęcie <i>emigracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze fakty z życia Melchiora Wańkowicza scharakteryzować twórczość Jana Kochanowskiego omówić okoliczności powstania cyklu <i>Trenów</i> scharakteryzować twórczość Adama Mickiewicza omówić kontekst historyczny twórczości Aleksandra Kamińskiego przedstawić okoliczności powstania <i>Szyfów prac</i> przedstawić genezę powieści <i>Quo vadis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać elementy autobiograficzne w książce <i>Ziele na kraterze</i> wskazać cechy charakterystyczne renesansu omówić genezę <i>Pana Tadeusza</i> wyjaśnić genezę powstania <i>Kamieni na szaniec</i> wypowiedzieć się na temat twórczości Henryka Sienkiewicza omówić kontekst powstania powieści historycznych wypowiedzieć się na temat twórczości artysty 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować twórczość Melchiora Wańkowicza przedstawić specyfikę <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego wymienić cechy epopei obecne w <i>Panu Tadeuszu</i> przedstawić znaczenie <i>Kamieni na szaniec</i> dla współczesnych autorów odbiorców omówić kontekst społeczno-historyczny twórczości Żeromskiego przedstawić recepcję powieści <i>Quo vadis</i> omówić sposób opisywania rzeczywistości w dziełach S. Mrożka 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się o wydarzeniach historycznych współczesnych autorowi wypowiedzieć się na temat literatury podziemnej w okupowanej Polsce

<p>Retoryka, sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>perswazja, apel, sugestia, uzasadnienie, negocjacje, reklama, manipulacja, etyka słowa</i> • wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej • wymienić fazy negocjacji • wymienić sposoby nakłaniania w reklamie • wymienić elementy etyki słowa • wyjaśnić pojęcia: <i>opinia, informacja</i> • wymienić zasady, które powinny być przestrzegane podczas wyrażania opinii • przedstawić podział błędów językowych • poprawnie odczytać podane wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w podanych tekstach apel, sugestię i uzasadnienie • wymienić sposoby manipulacji • wskazać reklamy, które nakłaniają odbiorcę do konkretnego działania • wskazać wypowiedzi wykorzystujące manipulację • wyjaśnić różnicę pomiędzy opinią a informacją • odróżnić informację od opinii • poprawnie odmienić podane słowa • właściwie sformułować związki frazeologiczne • w podanych przykładach wskazać sylaby akcentowane 	<ul style="list-style-type: none"> • skomponować wypowiedź perswazyjną na zadany temat • zanalizować hasła reklamowe pod kątem adresata • zanalizować wybrane reklamy pod kątem zabiegów manipulacyjnych • sporządzić notatkę zawierającą informacje • skorygować błędy w podanych tekstach • odnaleźć w zdaniach błędnie użyte wyrazy • odnaleźć błędy stylistyczne w tekście i skorygować je 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzić negocjacje zgodnie z podanym schematem • ułożyć hasła reklamowe, nakłaniające do konkretnego działania • sformułować opinie wraz z uzasadnieniem • wskazać pleonazmy w podanych wyrażeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w reklamach i wypowiedziach polityków elementy manipulacji i zanalizować je • wygłosić publicznie mowę perswazyjną
<p>Nauka o języku: słownictwo, komunikacja językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasady porozumiewania się w grzeczny sposób • wymienić formy grzecznościowe • wymienić odmiany polszczyzny • wskazać różnice pomiędzy odmianą oficjalną a nieoficjalną polszczyzny • wyartykułować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • zaakcentować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • wyjaśnić pojęcia: <i>języki środowiskowe, języki zawodowe, kolokwializmy,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasować słowa i zwroty grzecznościowe do adresata • wskazać wypowiedzi należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka • wymienić sytuacje, w których można stosować nieoficjalną formę języka oraz takie, w których należy stosować formę oficjalną • odróżnić języki środowiskowe od języków zawodowych • wskazać kolokwializmy w podanym tekście • wskazać różnice pomiędzy gwarą a 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wypowiedzi, w których zostały złamane zasady grzeczności w języku • wyjaśnić różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka • rozpoznać wypowiedzi zgodne z normą wzorcową i normą użytkową • wymienić przykłady języków środowiskowych i zawodowych • wymienić cechy gwary uczniowskiej • w podanych przykładach wskazać różnice pomiędzy gwarą 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować wypowiedzi dostosowane do adresata • stworzyć wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka • rozpoznać podane rodzaje języków środowiskowych • przekształcić tekst gwarowy na ogólnopolski • stworzyć tekst w wybranym stylu • podane wyrazy zastąpić słowami o bogatszej treści • podane wyrazy zastąpić słowami o szerszym zakresie • podać różne znaczenia danych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować oficjalną mowę na zadany temat, uwzględniając wszystkie zasady grzeczności • zanalizować wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi • stworzyć dłuższą wypowiedź ustną zawierającą elementy wybranego języka środowiskowego • stworzyć minisłownik wybranej gwary • wyjaśnić znaczenie imion biblijnych

	<p><i>profesjonalizmy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>dialekt, gwara</i> • wymienić istniejące w Polsce dialekty • wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie • zreferować podstawową zasadę dobrego stylu • wyjaśnić pojęcia: <i>treść wyrazu, zakres wyrazu</i> • odróżnić treść od zakresu wyrazu • wyjaśnić pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm</i> • wymienić rodzaje neologizmów i zapożyczeń • wymienić obrzędy nadawania imion • wymienić języki, z których wywodzą się imiona • zrelacjonować historię nadawania nazwisk • zrelacjonować zasady odmiany nazwisk żeńskich i nazwisk małżeństw • wymienić rodzaje nazw miejscowości • zreferować zasadę zapisu dwuczłonowych nazw miejscowych 	<p>dialektem</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy każdego ze stylów • wymienić szczegółowe zasady dobrego stylu • wyjaśnić zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu • zastąpić podane wyrazy synonimami • podać antonimy do danych wyrazów • podzielić neologizmy na kategorie • odnaleźć neologizmy w tekście • wytłumaczyć znaczenie podanych imion słowiańskich • użyć imion w wołaczach • poprawnie odmienić nazwiska • właściwie odmienić nazwy miejscowości 	<p>a językiem ogólnonarodowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać styl podanej wypowiedzi • skorygować błędy stylistyczne w podanym tekście • porównać treść i zakres wyrazu w podanych przykładach • wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami • wyjaśnić znaczenie podanych eufemizmów • wyjaśnić znaczenie podanych neologizmów • zanalizować swoje imię z uwzględnieniem podanych kryteriów • zanalizować różne nazwiska pod kątem ich pochodzenia • wyjaśnić pochodzenie podanych nazw miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać archaizmy w przysłowiach i wyjaśnić ich znaczenie • wypowiedzieć się na temat mody na konkretne imiona • utworzyć nazwy mieszkanki i mieszkańca danego miasta 	
<p>Nauka o języku: odmienne części mowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować odmienne części mowy • określić cechy charakterystyczne deklinacji trudnych rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć nieosobowe formy czasownika w tekście i określić je • dokonać właściwej deklinacji rzeczowników • właściwie odmienić i 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie określić formy czasownika osobowego • właściwie określić formy zaimków i poprawnie je stosować • właściwie nazywać 	<p>swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o odmiennych częściach mowy</p>

			stopniować przymiotniki	rodzaje liczebników	
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> wymienić nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować nieodmienne części mowy wskazać spójniki, przed którymi stawiamy przecinek 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przysłówki, które podlegają stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać nieodmienne części mowy 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o nieodmiennych częściach mowy
Nauka o języku: pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> wymienić części mowy pisane łącznie z partykułą <i>nie</i> wskazać, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zastosować poznane zasady w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować tekst pod względem pisowni partykułynie z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć tekst, stosując różne części mowy z partykułą <i>nie</i> 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą ortograficzną
Nauka o języku: fonetyka	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> przedstawić podział głosek wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać rodzaje głosek na przykładach poprawnie podzielić wyrazy na sylaby wskazać wyrazy, w których nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować błędy w podziale wyrazów poprawnie zaakcentować wyrazy stanowiące wyjątek od powszechnej reguły 	<ul style="list-style-type: none"> określić kierunek upodobnienia skorygować błędy w akcentowaniu 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o fonetyce
Nauka o języku: słowotwórstwo	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty</i> wymienić kategorie słowotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych utworzyć przymiotniki od rzeczowników przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej wskazać wyrazy należące do jednej rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny wskazać formant w wyrazie pochodnym podkreślić w rodzinie wyrazów rdzeń i wskazać oboczności rozpoznać złożenia i zrosty na podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów utworzyć wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych sporządzić wykresy rodziny wyrazów omówić funkcję łącznika w przymiotnikach złożonych 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą z zakresu słowotwórstwa
Nauka o języku: wypowiedzenie i jego części	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne i drugorzędne części zdania podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań rozpoznać w tekście równoważniki zdań 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać podmiot i orzeczenie w zdaniu odnaleźć w tekście drugorzędne części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> określić właściwy szyk przydawki w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnić zdania przydawkami w odpowiednim szyku dokonać rozbioru logicznego zdania 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni
Nauka o języku: zdanie złożone i zdanie	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje zdań podrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> przekształcić zdania w imiesłowowe 	<ul style="list-style-type: none"> przekształcić zdania pojedyncze w zdania 	<ul style="list-style-type: none"> przeredagować tekst ze zbyt rozbudowanymi 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą

wielokrotnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> równoważniki zdania rozpoznać rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie wymienić zasady stosowania przecinka w zdaniach złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> złożone podzielić zdania złożone współrzędnie na zdania składowe 	<ul style="list-style-type: none"> zdaniami złożonymi sporządzić wykres zdania złożonego 	o składni
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - list motywacyjny	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>list motywacyjny</i> wymienić elementy, z których składa się list motywacyjny podjąć próbę napisania listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> zgromadzić informacje do listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenia zredagować list motywacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> uporządkować informacje potrzebne do listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - życiorys, CV	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>życiorys, CV (Curriculum vitae)</i> wymienić elementy, z których składają się życiorys i CV podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> zgromadzić informacje, które powinny się znaleźć w życiorysie i CV zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> uporządkować informacje niezbędne do sporządzenia życiorysu i CV skorygować błędy w podanych życiorysie i CV 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie życiorysu zredagować oficjalne CV 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - podanie	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>podanie</i> wymienić elementy, które powinny się znaleźć na podaniu podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować błędnie napisane podanie 	<ul style="list-style-type: none"> zredagować oficjalne podanie przy użyciu komputera z prośbą o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: sprawozdanie z filmu i spektaklu	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy, które powinny się znaleźć we wstępie, w rozwinięciu i w zakończeniu sprawozdania podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć plan sprawozdania ostatnio obejrzanego filmu lub spektaklu zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stosować się do wszystkich reguł sporządzenia sprawozdania 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć pisemne sprawozdanie z wybranego filmu bądź spektaklu 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: recenzja	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy, z których składa się recenzja odróżnić recenzję od sprawozdania podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć plan recenzji zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyselekcjonować niezbędne informacje przydatne do sporządzenia pełnej dwuczęściowej recenzji 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić poszczególne elementy dzieła stworzyć obszerną i wyczerpującą recenzję wybranego filmu 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi

Kształcenie językowe: scenariusz filmowy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>didaskalia</i> • wymienić elementy wchodzące w skład scenariusza • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • wybrać scenę z dowolnej książki, która nadaje się na scenariusz • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • zredagować nagłówki scen i wskazówki sceniczne 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć przekonujące dialogi • nadać gotowemu scenariuszowi odpowiedni kształt graficzny 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi – wypowiedź argumentacyjna: przemówienie, rozprawka, list otwarty	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy argumentacyjnych form wypowiedzi • wymienić elementy niezbędne do ich przygotowania • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić elementy, z których powinna się składać dobrze skomponowana wypowiedź argumentacyjna • przygotować jej plan • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyliczyć strategie zdobycia przychylności słuchaczy, • stosować sposoby prezentacji argumentów i formułowania zakończenia 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować przykładowe formy wypowiedzi pod kątem tematu i stosowanych strategii • wygłosić przemówienie 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi oraz sugestywnie wygłosić przemówienie
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - opowiadanie odtwórcze itwórcze z dialogiem	<ul style="list-style-type: none"> - znać kompozycję opowiadania- podejmować próbę pisania opowiadania z dialogiem zachowując kolejność wydarzeń zgodnie z planem 	<ul style="list-style-type: none"> - napisać opowiadanie z dialogiem, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję, - znać sposoby wzbogacania narracji i potrafi zastosować niektóre z nich 	<ul style="list-style-type: none"> - napisać poprawne opowiadanie pod względem chronologii i kompozycji , popełniając nieliczne błędy językowe i w zakresie zapisu - stosować sposoby wzbogacania narracji 	<ul style="list-style-type: none"> - napisać poprawne pod kątem językowym i pod względem formy opowiadanie, bezbłędnie wydzielając akapity 	<ul style="list-style-type: none"> - napisać samodzielnie i zgodnie z wymogami gatunku oryginalne opowiadanie, stosując bogate słownictwo